

СТИЛІ ВИХОВАННЯ: гуманістичний VS авторитарний

Любов АРТЕМОВА, доктор пед. наук, професор

Увага і повага до особистості дитини — ключовий принцип сучасних підходів до освіти. Водночас чимало дорослих досі вважають прийнятним, а то й ефективним застосування авторитарних методів у спілкуванні з дошкільнятами. Як це позначається на дітях? Чи можливо за гуманістичного стилю виховання досягти того, щоб малята дотримувалися правил поведінки, чи потрібна лише жорстка дисципліна? У чому відмінність між свободою і хаосом? І яке спілкування є справді гуманістичним? Відповіді на ці запитання знайдете у статті.

ЧИТАЙТЕ У СТАТТІ

- ✓ Авторитарний стиль виховання та його вплив на формування особистості дитини
- ✓ Мета й основні переваги гуманістичного стилю спілкування
- ✓ Невтішні наслідки суперечливого виховання

За останні десять-двадцять років ставлення батьків і педагогів до дітей суттєво змінилося. Поступово відходить у минуле авторитарний стиль спілкування, поступаючись місцем демократичним, гуманістичним методам виховання. У нинішні тривожні часи такі методи вкрай необхідні для забезпечення спокою малят, стабілізації їхньої нервової системи в різних непередбачуваних ситуаціях.

Водночас, на жаль, ще не всі дорослі вірять у дієздатність демократичного стилю виховання або просто діють так, як звикли, чи так, як виховували їх.

У цій статті ми розглянемо основні стилі взаємодії дорослих із дітьми, розкриємо переваги та недоліки цих підходів, а також наслідки змішування різних стилів у вихованні дошкільників.

АВТОРИТАРНИЙ СТИЛЬ ВИХОВАННЯ

Авторитарний (від лат. *auctoritas* — влада, вплив) стиль, до якого, на жаль, досі необдуманно вдаються чимало батьків і вихователів,

передбачає не рівноправ'я, а *зверхність дорослого над дитиною, суб'єкт-об'єктну взаємодію*.

Це тішить амбіції дорослих, які підсвідомо чи й усвідомлено не зважають на те, що їхні слова та дії принижують і пригнічують дитину. Авторитарні дорослі вбачають у дітях не партнерів у взаємодії, а підлеглих, яким наказують, вимагають, не дозволяючи задовольнити власні інтереси, здійснити вибір навіть у межах посиленої самостійності та безпеки. Вони забувають, що малюк — не їхня власність, а самотня особистість, яка має свій (хоча ще не повний) погляд на світ, власні бажання і наміри, які реалізує в певних виборах.

Мета авторитарного стилю — підпорядкувати волю і поведінку дітей суворим правилам за допомогою надмірної, часто дріб'язкової, вимогливості з боку дорослих.

Такі домагання бездумної та беззаперечної слухняності дітей, дотримання жорсткої (якщо не сказати жорстокої) дисципліни, придушення самостійності, ініціативи, індивідуальності **привчають малечу до вимушеної покорі або, навпаки, породжують спротив**: відкритий, як-от вередування й упертість, або прихований — у вигляді негідних учинків, що прикриваються брехнею.

Надміру вимогливі вихователі та батьки дбають лише про утвердження власного авторитету. Хоча здобутий силою авторитет має сумнівну

Дошкільне виховання

Журнал, що єднає і надихає
українське дошкілля

Професійний розвиток

- Актуальні теми
- Науково-методичні матеріали
- Нові освітні технології
- Нормативна база

Психологічна підтримка

- Ідеї, що надихають
- Відновлення ресурсу
- Розвиток творчості

Готові матеріали для роботи з дітьми

- Розробки занять
- Добірки ігор
- Сценарії свят і розваг
- Е-додатки: роздруківки, музичний супровід тощо

Час передплатити журнал на наступні місяці!

Передплачуйте як вам зручно:

• На сайті журналу "Джміль"
зі знижкою:
jmil.com.ua/peredplata

• На Укрпошті:
індекс
74140

• Для читання онлайн:
[journals.ua/prof/
doshkilne_vyhovannya](http://journals.ua/prof/doshkilne_vyhovannya)

